

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Warunki efektywnego kształcenia nauczycieli wczesnego uczenia języka francuskiego (na przykładzie kolegium w Sosnowcu)

Author: Paweł Płusa

Citation style: Płusa Paweł. (1993). Warunki efektywnego kształcenia nauczycieli wczesnego uczenia języka francuskiego (na przykładzie kolegium w Sosnowcu). "Neofilolog" (Nr 6, (1993) s. 25-28).

Uznanie autorstwa - Bez utworów zależnych Polska - Ta licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

WARUNKI EFEKTYWNEGO KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI WCZESNEGO UCZENIA JĘZYKA FRANCUSKIEGO (NA PRZYKŁADZIE KOLEGIUM W SOSNOWCU) *

Można uważać, że w tematyce referatów krajowych konferencji naukowych zbyt mało uwagi poświęca się problematyce nauczycielskich kolegiów językowych. To nieco wąskie zainteresowanie złożonym i specyficznym zagadnieniem przygotowania do zawodu nauczyciela języka obcego w warunkach klas nauczania początkowego, a także w klasach końcowych szkoły podstawowej, może budzić zaniepokojenie. Kosztowne i rozległe przedsięwzięcie kształcenia zawodowego, w ramach nauczycielskich kolegiów języków obcych, nie powinno zakończyć się niepowodzeniem polegającym m.in. na niedostatecznym wyposażeniu przyszłych animatorów zajęć lekcyjnych w niezbędne zespoły kompetencji. Naszym zdaniem nie zawsze zwraca się wystarczającą uwagę na istniejące obecnie możliwości optymalizacji kształcenia przyszłych absolwentów kolegiów językowych. Jedynie poprzez wymianę doświadczeń i wskazywanie dróg prowadzących do efektywnego szkolenia zawodowego powyższe trudne i odpowiedzialne zamierzenie będzie mogło zakończyć się sukcesem zainteresowanych stron uczestniczących w ambitnym projekcie programowym. Należy tutaj podkreślić, że w krajach Wspólnoty Europejskiej nadal wiele uwagi poświęca się problematyce wczesnego nauczania języków obcych. Przejawia się to w:

- zwiększonych nakładach książek i materiałów pomocniczych do nauczania języków obcych dzieci;
- rosnącej ilości publikacji w czasopismach specjalistycznych (patrz: *Le Français dans le Monde*, *Travaux de didactique du f.l.e.*);
- dość szerokiej ofercie staży letnich organizowanych w ośrodkach badawczych uniwersyteckich.

Także w bogatym i wielofunkcyjnym programie VIII Kongresu Światowego zorganizowanego w Lozannie (od 12.07.92 do 18.07.92) przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Nauczających Języka Francuskiego (*Fédération Internationale des Professeurs de Français*) wiele miejsca przeznaczono na prezentacje różnych technik uczenia języków obcych dzieci i młodzieży. Autor niniejszego artykułu miał m.in. możliwość uczestniczenia w interesujących ćwiczeniach prowadzonych przez *Frédéric Vermeersch*, wykładowcę Instytutu Francuskiego we Frankfurcie. Seria przykładów praktycznych działań była bardzo pożyteczną ilustracją oryginalnego sposobu nauczania języka francuskiego w grupach dzieci od lat 12.

Zatem istotną sprawą będzie przenoszenie niektórych osiągnięć w powyższym zakresie do zajęć programowych polskich kolegiów języków obcych. Sądzymy, że pewne opracowania i działania mające miejsce w ramach tzw. warsztatów metodycznych i pedagogicznych w Nauczycielskim Kolegium Języka Francuskiego w Sosnowcu mogą przyczynić się do efektywnego kształcenia absolwentów kolegiów.

W celu zapewnienia wzrostu skuteczności zajęć z przedmiotów: metodyka i pedagogika praktyczna opracowano program koordynujący w/w ćwiczenia. Konkretnym przykładem skorelowania przebiegu zajęć może być szczegółowe studiowanie wskazanych materiałów, projektowanie, prezentowanie i ocenianie

jednostek dydaktycznych w ramach pedagogiki praktycznej, mające miejsce po omówieniu wybranych technik lekcyjnych w toku ćwiczeń z metodyki. Mamy tutaj na myśli przygotowanie do stosowania: tablicy flanelowej, komiksów, technik zabawowych, afiszy, krótkich filmów video, piosenek, kolorowanie i podpisywanie, itp. Należałoby również nadmienić, że działania prowadzących ćwiczenia mają charakter wielofunkcyjny i wielokierunkowy.

Punktem wyjścia, będącym rodzajem wprowadzenia do problematyki, może być zapoznanie z podstawowymi pojęciami z zakresu dydaktyki języka francuskiego jako obcego.

Podanie szczegółowej listy podręczników z w/w dziedziny, tytułów artykułów oraz autorów książek stanowiących kursy językowe jest czynnością niezbędną.

W toku programowania, a następnie realizowania zajęć z obydwu przedmiotów tzw. bloku metodyczno-pedagogicznego należy zwrócić szczególną uwagę na bardzo staranne przygotowanie słuchaczy do pierwszej praktyki obserwacyjnej i kolejnych praktyk pedagogicznych. W części teoretycznej, objaśniającej, powinniśmy podać listy kompetencji, wymienić zespoły umiejętności praktycznych, przedstawić różne rodzaje technik obserwacji procesu lekcyjnego, wskazując na tzw. narzędzia usprawniające obserwację. Wdrażanie do tego rodzaju obserwacji, nazywanej uzbrojoną, może odbywać się poprzez kolejne oglądanie przebiegu lekcji języka obcego sfilmowanej przy pomocy kamery video. Zadawałające rezultaty powyższego szkolenia pedagogicznego można osiągnąć przez obserwację wybranych faz procesu lekcyjnego w małych zespołach posługujących się różnymi siatkami i tabelami obserwacyjnymi. Ewaluacja całościowa, zaproponowana wszystkim małym zespołom stanowiącym jedną grupę ćwiczeniową, umożliwia obiektywną i rzetelną ocenę poziomu zaawansowania metodycznego reprezentowanego przez osobę nauczającego, którego lekcja była przedmiotem analizy dydaktycznej.

Inną formą działalności wykładowców prowadzących warsztaty metodyczno-pedagogiczne, mającą charakter przedsięwzięć innowacyjno-eksperymentalnych, będzie zorganizowanie współpracy z wybraną szkołą podstawową w celu odbywania krótkich zajęć lekcyjnych. Chodzi tutaj o prowadzenie przez kolejnych słuchaczy kolegium kilkumiesięcznych kursów języka francuskiego stanowiących praktyczną adaptację zaprojektowanych ćwiczeń według wybranych podręczników lub zbiorów technik lekcyjnych.

Część zajęć lekcyjnych, wybranych pod kątem określonej metody, techniki ćwiczeniowej lub ze względu na wyraźnie określony typ lekcji języka obcego, należy rejestrować posługując się kamerą video.

Zebrany w ten sposób materiał ilustracyjny zwiększa znacznie efektywność treningu dydaktycznego i może być znakomitym dokumentem audiowizualnym udostępnianym innym kolegiom językowym podczas konferencji lub staży metodycznych.

Dotychczasową realizacją programu i nabyte doświadczenie pozwalają nam formułować pewne zalecenia i rady konieczne dla prawidłowej organizacji oraz efektywnego przebiegu praktyk obserwacyjnych i pedagogicznych.

Każdą pierwszą praktykę hospitacyjną powinna poprzedzać seria zespołowych i indywidualnych obserwacji połączonych z pisanem sprawozdań i szczegółowym omawianiem na zajęciach. Natomiast na każdą pierwszą praktykę pedagogiczną kierować należy słuchaczy, którzy odbyli pewną określoną ilość lekcji próbnych w

szkole ćwiczeń lub w innych szkołach podstawowych pod kierunkiem nauczycieli dysponujących zadawalającym zespołem umiejętności metodycznych oraz reprezentujących wysoki poziom kompetencji językowych.

Do bardzo istotnych czynników warunkujących dobrą efektywność kształcenia w ramach nauczycielskich kolegiów językowych zaliczyć należy:

- ściśłą współpracę programową z opiekunem naukowym;
- współdziałanie dyrekcji kolegium i zespołu nauczającego z uniwersyteckim ośrodkiem naukowym szczególnie przy planowaniu i prowadzeniu badań innowacyjno-optymalizacyjnych;
- pozyskiwanie administracji szkolnej i oświatowej do działań modyfikacyjno-organizacyjnych;
- stymulowanie słuchaczy kolegiów do aktywności poza zajęciami programowymi na rzecz środowiska młodzieży szkolnej;
- wymianę materiałów i doświadczeń z kolegiami w regionie;
- sygnalizowanie aktualnych trudności programowych i potrzeb materiałowych konsultantowi pedagogicznemu upoważnionemu do sprawowania opieki językowej i edukacyjnej przez Biuro do Spraw Współpracy z kolegiami przy ambasadzie;
- nawiązanie współpracy dydaktycznej i naukowej z uniwersyteckim instytutem kształcenia nauczycieli we Francji (Institut Universitaire de Formation des Maîtres) wskazanym przez Biuro Współpracy Językowej i Edukacyjnej przy ambasadzie (Bureau de Coopération Linguistique et Educative),

Bardzo pilną, naszym zdaniem, jest potrzeba możliwie szybkiego opracowania i opublikowania podręcznika dla wykładowców metodyki i pedagogiki praktycznej w nauczycielskich kolegiach językowych. Mogłoby to być obszerne kompendium złożone z kilku rozdziałów zawierających między innymi:

- listy kompetencji i wykazy zespołów umiejętności mające odniesienie do określonych sytuacji lekcyjnych lub interakcji uczniowskich;
- wyczerpujące objaśnienia stanowiące zbiór pojęć z zakresu dydaktyki języków obcych;
- propozycje zajęć programowych rozplanowane na 5 semestrów;
- projekty przebiegu kształcenia i samokształcenia uwzględniające aktywne podejście ze strony słuchaczy;
- stosowanie technik mikronauczania, gier dydaktycznych, działań pedagogicznych symulacyjnych, itp.

Wskazane byłoby, żeby powyższy podręcznik-przewodnik został opracowany przez zespół autorski wykładowców z kilku kolegiów języka francuskiego. Należy dodać, że szczegółowy projekt niniejszej pracy zbiorowej został przygotowany w Nauczycielskim Kolegium Języka Francuskiego w Sosnowcu i przekazany do Biura Współpracy Językowej i Edukacyjnej przy ambasadzie francuskiej w Warszawie w marcu 1992 roku. W projekcie sprecyzowano i wskazano środki realizacji.

W porozumieniu z laboratorium badawczym we Francji, zgłoszono również do konkursu projekt badawczy z zakresu akwizycji umiejętności mownych w grupach wczesnego nauczania języka francuskiego.

Sformułowanie wymagań niezbędnych do przystąpienia i do odbycia egzaminu końcowego w kolegium powinno być również potrzebą pierwszoplanową.

* Referat wygłaszany był na VII Sympozjum PTN w Białymstoku (wrzesień 1992).

CONDITIONS FOR EFFECTIVE TRAINING OF TEACHERS FOR EARLY FRENCH LANGUAGE LEARNING (BASED ON EXPERIENCE OF COLLEGE IN SOSNOWIEC).

Summary. Teacher training in Colleges of Foreign Languages is a very current and important issue which requires more attention. The author describes some factors determining education of teachers specializing in early learning of French language (at Primary Schools). Suggestions for pedagogical and methodical courses are made. Finally, some directions and propositions concerning textbooks for teacher-trainers are put forward.